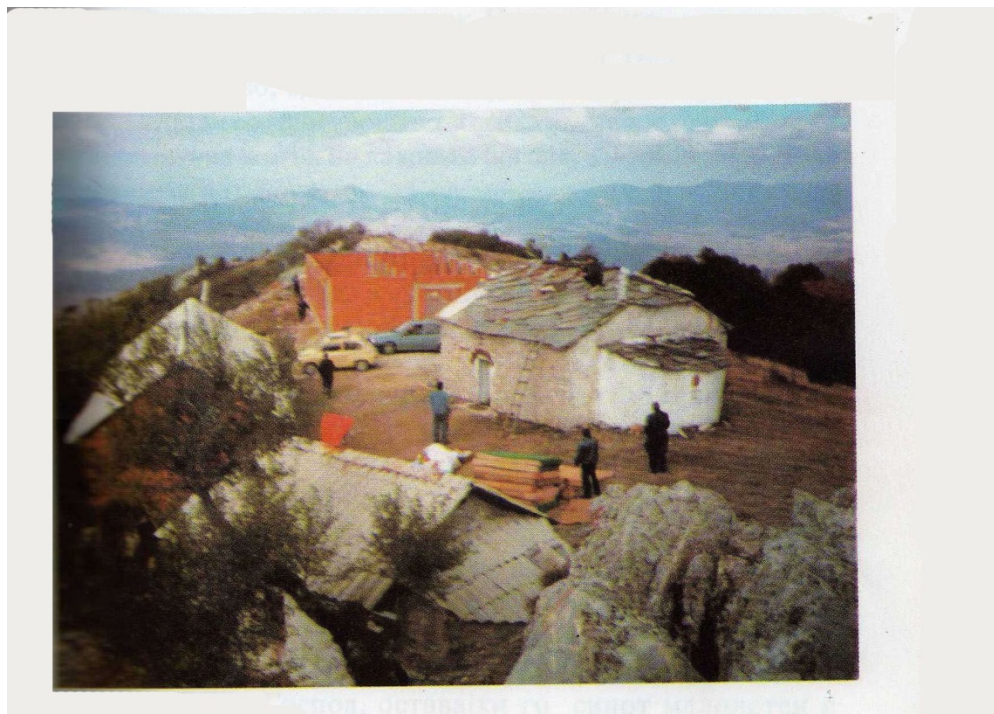

MANASTIR SVETI PANTELEJMON-MARIOVO POLCISTE MAKEDONIJA

SVETIOT VELIKOMACENIK PANTELEJMON

Panoramski pogled na Manastirot

- Nikomidija - Grad koj se naoga na teritorijata na denesna Turcija
- Prezviter - Svesteno lice vo pravoslavna crkva koe smee da gi vrsi crkovnite obredi,svetite tajni,no ne i tajnite na svestenstvoto

Svetiot velikomacenic Pantepejmon e roden vo vtorata polovina na tretiot vek,vo gradot Nikomidija,vo bogato semejstvo Evstorgij i majka Evula.Tatko mu bil vernik vo mnogubostvo,a majka mu Hristijanka.Tatko mu prinesoval zrtvi na laznite bogovi a majka mu pofalbi na vistinskiot bog.

Koga im se rodilo deteto,tie mu dale ime Panteleon,sto znaci lav,bidejki se pretpostavuvalo deka po hrabrost ke bide slicen na lav.Podocna imeto ke mu bide smeneto vo Pantejmon,sto znaci semilostiv,so ogled deka sprema site bil milostiv,besplatno lekuval bolni i daval milostina na siromasnite razdeluvajki go bogatstvoto na tatko mu.

Uste od mal,majkamu go vospituvala vo hristijanska pobožnost,ucejki go da veruva vo vistinskiot bog,gospod Isus Hristos,da veruva vo nego i da mu ugoduva so dobri dela.Deteto vniatelnost ja slusalo majka si,kolku toa bilo mozno vo negovite godini.Negovata majka mlada se pretstavila kaj godpod,ostavajki go sinot maloleten i nezrel.Po smrtta na majkata,deteto trgnalo po patekite na tatkovata zabluda,koja cesto go nosel kaj idolite.

Tatko mu go pratil vo medicinska skola,kaj prouceniot lekar Efrosin.Ostroumen,lesno svakal sto mu e predavano,pa za kratko vreme gi nadminal svoite vrsnici.Bil so dobrakud,slatkoreciv i ubav,sto ostavalo mnogu prijaten vpecatok.Mu bil poznat i na samiot car Maksimilijan.

Lekarot Efrosin cesto doagal vo carskiot dvor,a so nego i mladiot Panteleon i site se voodusevuvala na negovata ubavina i um.Koga go videl carot,se rasprasal cij sin e,pa otkoga doznal deka e od visokoroden i bogat tatko,mu naredil na lekarot-ucitel,sto pobrzo da go nauci na lekarskata vestina,sakajki sekogas da go ima kraj sebe.Vo toa vreme Panteleon bil blizu do polnoletstvo i zrelost.

Vo tie denovi vo Nikomidija bil stariot prezviter Ermolaj,koj so drugi hristijani se krieli od neznaboscite vo edna mala i nezabelezitelna kujka,kraj koja minoval patot po koj Panteleon odel od doma po svojot ucitel.

Svetiot Ermolaj, cesto go gledal mladiot Panteleon i po likot i pogledot zaklucil deka toj e so dobra kjud, pa doznal od Duhot deka ke bide izbran za sluga na Boga. Ermolaj, ednas mu izlegol vo presret i go zamolil na kratko da vlez vo negoviot dom. Starecot se rasprasal za negovoto poteklo, roditeli, vera i za celokupniot zivot.

Panteleon mu raskazal deka majka mu dodeka bila ziva go ucela i vospituvala vo svojata vera, no po smrtta, tatko mu go ucel vo mnogubostvo i sakal da go namesti vo carskata palata.

Svetiot Ermolaj pocnal da go poducuva Panteleona vo hristijanskata vera, raskazuvajki mu za cudata sto gi cinel Gospod Isus Hristos, za bolnite sto gi lecel, na slepите im daval vid, mrtvite gi voskresnuval i mnogu drugi dela koi e tesko da se nabrojat.

Takvi dela gospod pravi i sega, ne cekajki da bide molen. Sila im dava na onie koi go sakaat i im daruva cudotvorstvo, no im dava i beskonecen zivot vo vecnata slava na nebesnoto carstvo.

Od toj den Panteleon sekoj doagal kaj starecot i gi slusal negovite bogovdahnati pouki i taka napreduval vo zapoznavanjeto na vistinskiot bog. Ednas koga se vrakal od kaj svojot ucitel, mu se slucilo da najde mrtvo dete koe go kasnala zmija, koja lezela do mrtvoto dete. Panteleon, prvo se uplasil od gletkata, a potoa pomislil vo sebe: "Sega treba da doznaam i ispitam dali e vistina ona sto mi go zboruvase stariot Ermolaj". Poglednuvajki kon neboto, rece: "Gospode Isuse Hriste, iako ne sum dostoen da te vikam, sepak ako sakas da postanam sluga Tvoj, pojavi se so silata Svoja i stori vo ime Tvoe ova dete da ozivi, a zmijata da umre".

Vo ovoj moment, deteto kako od son da se razbudi, stana zivo, a zmijata se rascepi na polovina i umre. Togas Panteleon potpolno kon neboto svoite telesni i dugovni oci, go blagoslovi Gospod so radost i solzi, zablagodaruvajki mu sto go izvadi od temninata kon svetlost i poznnavanjeto svoe.

Potoa otide kaj Svetiot Ermilaj, prezviter, padna pred negovite cesni noze molejki za svoeto krstevanje i mu raskaza sto se slucilo. Svetiot Ermolaj otide zaedno so Panteleon, pa koga ja vide umrenata zmija, mu zablagodari na Boga, pa se vrati vo svojata mala kujka i go krsti mladiot Panteleon vo imeto na Otecot, Sinot i Svetiot Duh, otsluzi sveta leturgija vo vnatresnata soba i go pricesti so Bozestvenite Tajni na Teloto i Krvta Hristova.

Po priemot na svetoto krstevanje Panteleon ostana kaj stariot Ermolaj sedum dena, poducuvajki se so bozjite zborovi izreceni od ustata na starecot.

Ispolnet so blagodet Bozja, nosejki vo sebe riznica na svetata vera, sakase da go izvede svojot tatko od temninata na idolopoklonstvoto i da go privede pri svetosta na poznnavanjeto na Hrista. Razgovarajki so tatko mu, cesto mu postavuval prasanja za idolite, so sto go dovel tatko mu da se posomneva vo svoite bogovi i da pocne postepeno da ja osoznavi logikata i zabludata na idolopoklonstvoto. Mnogu pati Panteleon sakal da gi iskrsi idolite, koi vo negovata kujka gi imalo mnogu, no se vozdrzuval, prvo, da ne go razluti tatko mu koga ke go osoznavi vistinskiot bog, so svoja raka ke gi iskrsi idolite.

Vo toa vreme donele kaj Panteleona slep covek, koj baral izlekuvanje, velejki: "Te molam, smiluvaj se na mene oslepen i lisen od slatkata videlina; site lekari kolku gi ima vo ovoj grad me lecea, no ne mi pomognaa, ai posledniot zrak na videlina sto go imav mi go odzedoa zaedno so mojot imot." Svetiot go prasal: "Koga celiot imot si go dal na lekarite, sto ke mi dades mene ako dobies izvlekuvanje i progledas"? Slepiot odgovoril: "Poslednoto sto mi ostanalo, se ke ti dadam tebe". Svetiot na toa rece: "Darot na progleduvanjeto i viduvanjeto na svetlost ke ti go dade Otecot na svetlinata, vistinskiot bog, preku mene nedostojniot sluga svoj, a toa sto mi go veti mene, razdaj go na siromasite".

Koga go slusna ova, tatko mu na Panteleon, mu rece: "Sine ne se zafakaj so raboti koi ne mozes da gi storis, inaku ke bide ismean." Pristapuvajki kaj slepiot, Panteleon mu gi dopre ocite na slepiot, zboruvajki mu: "Vo ime na gospod Isus Hristos koj prosvetuva slepi, progledaj".

I vednas na slepiot mu se otvoriya ocite i progleda.

Vo toj moment tatko mu na Panteleon poveruva vo Hrista zaedno so covekot sto progleda i dvajcata bea krsteni od svetiot Ermolaj,prezviterot,i se napolnija so golema duhovna radost,blagodet i sila Hristova.Togas Evtorgij,presviterot,i se napolnija so golema duhovna radost,blagodet i sila Hristova.Togas Evstorgij,tatko mu na Panteleon,gi iskrsi idolite vo svojata kujka.Kratko po toa tatkomu na Svetitelot se pretstavi kaj gospod.Panteleon postana naslednik na tatko mu,pa prvo im dade sloboda na robovite i bogato gi nagradi,a imotot go razdeli na siromasi,invalidi i vdovici.Toj gi posetuvase zatvorite i onie sto stradale von iv,gi snabduvase so lekovi i drugo sto im bilo potrebno.Besplatno gi lekuvase bolnite,ne tolku so lekovi,kolku so povikuvanje na imeto na Isus Hristos.Togas Panteleon,dokaza deka e vsusnost Pantelejmon,odnosno semilosliv,bidejki na site im ukazuvase milost i nikogo ne otpustase prazen i neutesen.

Pantelejmot stanal slaven poradi sto kaj drugite lekari se pojavila zavist i omraza.Tie go naklevetile kaj carot Maksimijan,deka gi posetuva zatvorite,lekuva bolni i gi odvraka od nivnite bogovi,a gi uci da veruvaat vo Hrista.

Klevetnicite go molele carot da go povika covekot koj so pomos na Pantelejmon progledal i da se uveri vo vistinosta na nivnite zborobi.Carot naredil da go povikaat slepiot koj bil izlekuvan i go prasal: "kako Pantelejmon gi izleci tvoite oci"?

Covekot mu odgovoril : " Panteleon go povika imeto Hristovo,gi dopre moite oci i jas progledav".Carot storil napori da mu dokaze deka go izlekuvale nivnite bogovi,no covekot ostanal pri svoeto ubeduvanje i rekol: "Mnogu lekari me lekuvaa,no od niv nemav korist.Stom Pantelejmon go spomna imeto na Hristos i gi dopre moite oci,jas progledav".Carot storil napori da mu dokaze deka go izlekuvale nivnite bogovi,no covekot ostanal pri svoeto ubeduvanje i rekol : "Mnogu lekari me lekuvaa,no od niv nemav korist.Stom Pantelejmon go spomna imeto na Hristos i gi dopre moite oci,jas progledav".Carot se nalutil i naredil da go ubijat so mec.Na dobriot ispovednik na imeto na Isus Hristos,mu bila otsecena glavata.NEgovoto telo go otkupil Pantelejmon i go pogrebal do teloto na svojot tatko.

Potoa carot naredil kaj nego da go povikaat Panteleona i mu gi soopstil klevetite izneseni protiv nego,deka gi ponizuva nivnite Bogovi,a go slavi Isusa Hrista i samo nego go narekuva Bog.Za da gi otrfli takvite kleveti,mu sovetuval pred site da im prinese zrtvi na golemite bogovi,a go slavi Isusa Hrista i samo nego go narekuva Bog.Za da gi otrfli takvite kleveti,mu sovetuval pred site da im prinese zrtvi na golemite bogovi.

Svetitelot mu odgovoril na carot poveke da im veruva na delata,otkolku na zborovite,deka se odrekol od nivnite bogovi i go slavi hrista,oti so negovite dela doznal deka Toj e vistinskiot bog.Go zamolil carot da donesat eden tezok bolen i da gi povika carskite lekari koi ke gi povikaat na pomos site bogovi za da go izlekuvaat teskiot bolen.Carot postapil kako sto predlozil Panteleon .Site carski lekari se molele na Bogovite,no nemalo uspeh.Panteleon se pomolil spomnuvajki go imeto na Isus Hristos i bolniot ozdravel.Mnogu od prisutnite koga go videle ova cudo,poveruvale vo Hrista.

Protivnicite na svetitelot mu rekle na carot deka dokolku Panteleon ostane ziv,narodot ke go primi hristijanstvoto i ke se ukine prinesuvanjetto na zrtvi i Bogovite.

Togas carot go posoветuval Panteleona da se otkaze od Hrista,potsetuvajki go na macenjeto i ubistvata na mnogu hristijani.

Svetitelot odgovoril: "Smrtta za Hrista,za mene e dobivka".Carot naredil svetitelot da se podlozi na macenje.Podnesuvajki gi makite,Svetitelot go pomolil Isusa Hristosa da mu dade trpenie,za da gi izdrzi makite do kraj.Gospod mu se javil vo oblicje na prezviterot Ermolaj i mu rekol da ne se plasi,deka toj e so nego.Vo toj moment na macitelite im oslabnale racete.

Carot naredil da se zapali ogan i da se istopi olovo,vo koe ke bide frlen macenikot.Svetitelot se pomolil na Gospod,koj go izgasnal ognot i go stvrndal olovoto.

Macitelot naredil da se frli vo moreto so golem vo moreto so golem kamen okolu vratot.Svetitelot,so pomos na Hrista,izlegol od vodata i odel po nea i dosol do bregot.

Carot naredil da se napravi arena kade macenikot ke bide predaden na zverovi da go izedat. Gospod gi napravil zverovite krotki kako jagninja koi pritrcale kaj nozete na Svetitelot, a toj gi galel so raka. Koga narodot go videl toa, izvikal:

“Golem e Gospod Hristijanski”.

Vo panika od storenite dela, carot go zaprasal Svetitelot koj e negoviot ucitel. Svetitelot mu odgovoril deka toa e svetiot maz, previtelot Ermolaj.

Svetiot Ermolaj bil doveden kaj carot so uste dvajca hristijani, od koi carot baral da go odvratat Panteleona od verata vo Hrista. Svetitelite mu odgovorile: “Kako mozeme da go storime toa, koga i nie sakame da umreme so nego, za nasiot Bog Isus Hristos. Ni toj, nitu nie nema da se otkazeme od Hrista, nitu ke prineseme zrtvi na gluvite i bezdusni idoli”. Togas carot naredil Panteleona da go odvedat vo temnica, a stariot Ermolaj i negovite dvajca prijateli da gi podlozat na macenje i da bidat iseceni so mec. Koga carot se uveril deka svetitelot ne se otkazuva od verata vo Hrista, go osudil na smrt i naredil da mu se otsece glavata.

Vojnicite go povele Svetitelot nadvor od gradot za da mu ja otsecat glavata. Odejki vo smrt, Toj peel psalmi. Koga go iznele nadvor od gradot, go vrzale za edna maslina. Mu prisol chelatot i udril so mecot po vratot na svetitelot, no mecot se svitkal kako da e od vosok. Vo panika vojnците izvikale: “Golem e Gospod Hristijanski.”. Molejki me svetitelot slusna glas od neboto, koj mu bese upaten nemu, a so koj se potvrduvase promenata na negovoto ime, bidejki Gospod namesto Panteleon go vikal Pantelejmon, davajki mu blagodet i povikuvajki go na neboto. Ispolnet so radost, svetitelot im rekol na vojnците da go isecat, zosto ako ne izvrsat sto im e naredeno nema da ja dobijat milosta na Hrista. Eden od vojnците dosol i mu ja otsekol glavata na macenikot.

Togas maslinata se zakitela so plod od korenot do vrvot. Koga carot bil izvesten za cudata koi se slucile, naredil da se isece maslinata i da se izgori zaedno so teloto na Svetitelot. Ognot se izgasnal, a vernicite go zemale teloto na svetotelot i go pogrebale.

Svetiot velikomacenic Pantelejmon nastrada za Gospod Isus Hristos vo 305 godina po Hrista.

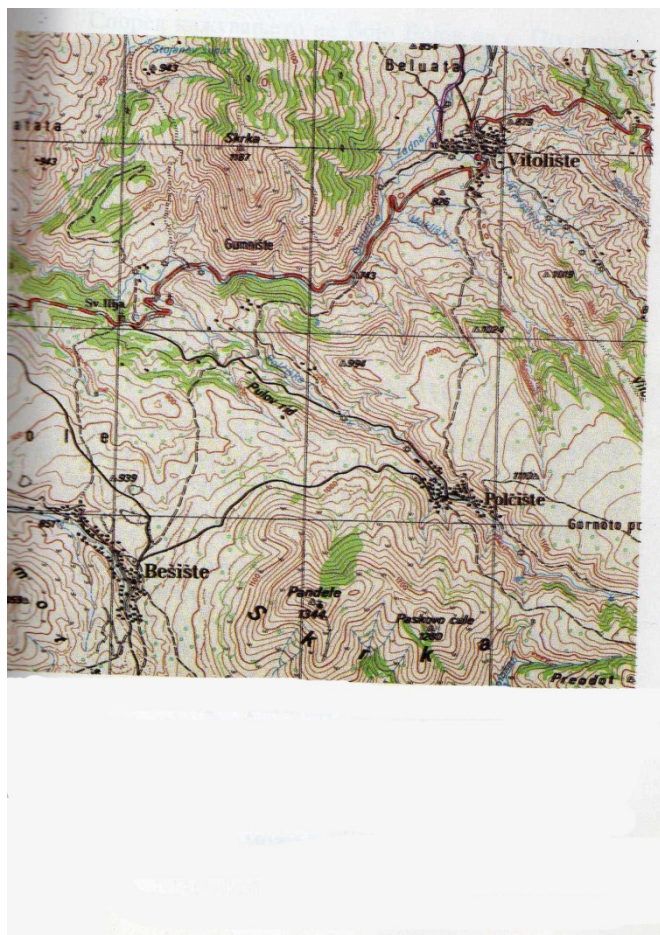

Sveti Pantelejmon

MESTOPOLOZBA NA MANASTIROT VO MARIOVO

Manastriot posveten na sveti Velikomacenic Pantelejmon se naoga jugozapadno od seloto Polciste za okolu 1,5 kilometri na mestoto vikano Skrka. Vakvoto ime soodvestvuva na kameniot sostav na ridot na koj se naoga. Vrvpt od site tri strain e so bel kamen – varovnik, a samo od severnata strana ima malku suma, pretežno gaber.

Mestopolozbata na manastriot e specifcna. Izgraden e na samiot vrv, na nadmorska visocina od 1344 metri. Sv. Vmc. Pantelejmon vo Mariovo se narekuva so skrateno ime Pande, pa zatoa i mestoto na koe se naoga manastriot go dobilo imeto Pande. Vrvot domira so svojata visocina i ovozmozuva gletka na celata mariovska visoramnina. Mozebi zatoa narodot od ovoj kraj verata vo Gospod Isus Hristos i Sv. Vmc. Pantelejmon, mnogu pati ja iskazuva so utesna pomisla: “Pande e na visoko i gleda se”.

Topografska karta Prilep 4, razmer 1 :50 000

ISTORIJA NA MANASTIROT

Spored kazuvanjata na Bojo Bojov od s.Polciste,manastirov prvpat bil izgraden okolu 1830 godina od Kole Paparov,za kogo drugi podatoci ne se poznati i ne se socuvani.

Manastirov bil izgraden od drvena grajga i vo takva sostojba ostanal do izgradbata na crkvata od tvrda gradba.Se naogal do samite karpi pod vrvot na jugozapadnata strana.

Okolu 1938 godina,na Todija Roskov od s.Polciste mu se pretskazalo da izgradi crkva na istoto mesto,od tvrda gradba.Crkvata bila izgradena pod negovo rakovodenje so sesrdna pomos od lugeto na okolnite sela,pretežno od s.Polciste.Koga i od kogo bila osvetena,ne e poznato.Crkvata bila izgradena na nova lokacij,verojatno od dve pricini:prvo,da ne se lugeto od okolnite sela,pretežno od s. Polciste.Koga i od kogo bila osvetena ,ne e poznato.

Crkvata bila izgradena na nova lokacija,verojatno od dve pricini: prvo,da ne se srusi veke postojnata crkva,iako bila od drvena grajga,i vtoro,novata lokacija e na samiot greben,kako bi mozela da se gleda od site strani. Novoizgradenata crkva bila pogolema od starata,no sepak so skromni dimenzii i arhitektura.Formatata e pravoagolna,dolga 7 metri,a siroka 6 metri.Zidovite se od kamen,so bel malter.Pokrivot e so dve kosini,pokrien so sivi ploci,so kakvi se pokrieni i najgolemiot broj kujki vo okolnite sela.Ima dve vrati,od zapadnata i juznata strana.

Vnatresnosta na crkvata e skromno zografisana,so freski na Sv.Vmc. Pantelejmon,Sv.Vmc.Dimitrija,Sv.Prorok Ilija,Sv.Prorok Ilija,Sv.Prej.Mc-ca Petka i Sv.Vmc-ca Nedela.Od freskite ne moze da se vidi koga e zografisano i koj e avtorot.Ikonostasot e izrabotren od drvo.

Koga veke se pisuva na vnatresnosta,smetam deka treba da se spomene eden vandalski cin koj se slucil nekade pri krajot na septemvri ili pocetokot na oktombri 1998 godina,koga vnatresnosta vo bukvalna smisla na zborot bese demolirana.Na site freski im bese iskopani ocite,takvi se i sega,bese iskršen prestolot i bese unisteni obelezjata na osvetuvanjeto.Ikonostasot bese prilicno osteten.Sega ikonostasot e popraven i moze da se stori deka e vo dobra sostojba.Kolku sto mi se cini poznato storitelite na takviot vandalski cin se uste ne se poznati.

Kako sto e navedeno pogore spored pretskazuvanjata crkvata trebalo da bide izgradena na starata lokacija.Taka,majstorite koi rabotele na zidanjeto na crkvata alatot koj ke go ostavele na novata lokacija,nautro go naogalekaj starata crkva.Vo tekot na rabotenjeto,cesto pati kapata na Todija ke mu odletala od glavata i sekogas zastanuvala do starata crkvicka.

I pokraj vakvite i mnogu drugi znaci,vo ovaa prilika nezapisani,crkvata bila izgradena na novata lokacija.

So izgradbata na novata crkva,starata bila ostavena na zabot na vremeto,koja so vreme se srusila.Drvenata grajga bila izgniena,pa odstraneta.Ostanalo samo obelezje kade se naogala crkvickata.

Vnatresnosta na pogolemata crkva

Po pretskazovanje na Karafila Gogova od s.Polciste,na nejjina inicijativa i sesrdno zalaganje 1985 godina,pocnata e i izgradena nova,mala crkva na starata lokacija,odnosno na izbranoto mesto.Vo izgradbata golem pridones dade i nejjinot soprug Milan.Vo momentot na pisuvanieto na ovie redovi i dvajcata ne se megu zivite.

Novata crkvicka e pravoagolna,so skromni dimenzii,dolzina od 4 metri,sirina od 3 metri i visocina od 2,5 metri.Crkvicka e posvetena isto taka na Sv.Vmc Pantelejmon.Vnatresnosta ne e zografisana,a ikonostasot e skromen,napraven od drvo.

Pomalata crkva osvetena e od Negovoto Visoko preosvestenstvo Mitropolitot Petar,na 11 oktombri 1985 godina.Pri osvetuvanieto na crkvata Negovoto Visokopreosvestenstvo Mitropolitot Petar na vernicite im ostavil amanet za slaveenieto na manastiroto.Taka pokraj slavata na denot posveten na Sv.Vmc. Pantelejmon 27 juli (po star stil,9 avgust nov stil),da go slavat i denot na osvetuvanieto na crkvata 11 oktombri (nov stil) i denot posveten na Sv.Vmc. Georgij – Gjurgjovden na 23 april (po star stil, 6 maj nov stil).

Po 1985 godina na manastiroto se slavi tri pati vo godinata.

PROSLAVA

Spored pravoslavna kanonizacija 27 juli po julianskiot calendar (po star stil), odnosno 9 avgust po gregorijanskiot calendar (po nov stil) e posveten na Svetiot Velikomacenic Pantelejmon.

Praznikot se proslavuva so doaganje na golem broj vernici,vo poslednite godini znacitelno zgolemen i se dvizi okolu 500 dusi.Brojkata sama po sebe i ne e golema,no treba da se ima vo predvid deka okolnite sela,za zal,se recisi iseleni.Gostite se voglavno iseleni lica od okolnite sela ,pa doagaat najcesto od Prilep,a pomalku od Bitola i Kavadarci,kako i od drugite gradovi vo Republikata.Gosti ima i od iselenite lica koi ziveat vo evropskite i prekuoceanskite zemji.

Denot posveten na Sv.Vmc. Pantelejmon vo kalendarot na Republikata ne e drzaven praznik,pa zatoa mnogu pati koga praznikot se paga vo Sabota ili Nedela,posvetenosta e pogolema,a vo rabotnite denovi pomala.

Vo seesettite godini na dvaesettiot vek,bese golema migracijata od selo vo grad,pa taka okolnite sela koi pri propisot od 1961 godina imale po okolu 1000 ziteli,se svedoa na samo nekolku desetnici ziteli.Predstavuva vistinski predizvik na ova proslava i voopsto vo Mariovo da se dovede generacijata koja e rodена posle isseluvanjeto,odnosno takanarecenata vtora generacija.Tie se pomalku zainteresirani za doaganje vo Mariovo,ili so drugi zborovi receno ne gi vlece nostalgija kako licata rodени vo ovoj kraj.Kazuvanjeto na nivnite roditeni i rodnini,sekako e poslaba vrska,otkolku licnata nostalgija.Zatoa smetam deka brojkata od okolu 500 lica e ogromna.

Svetiot Velikomacenic Pantelejmon bil lekar,narodot toa go znae i veruva deka leci i sega.Zatoa vernicite doagaat i sega na manastirot da se pomolat na licno zdravje i zdravje,da se nadisat cist vazduh i da soberat planinski caj,koj ima lekoviti svojstva,a se veruva deka tie se pogolemi zatoa sto e sobran vo okolinata na manastirot.

Za da se proslavi praznikot,manastirot treba da se podgotvi.Poradi podgotovkite na manastirot za proslava,edna grupa vernici,doagaat na manastirot uste na 25 juli (po star stil,odnosno na 7 po nov stil).

Sekoe dejstvie vo podgotovkata na manastirot i na samata proslava ima po neкое znacenje.Taka,pri svoeto doaganje vernicite mu se obrakaat na manastirot so : “ Dobar den Sveti Pandele”.Pozdrav upaten kako na covek koj se poznavava,koj e prisuten,so koj si blizok,no i covekot sprema kogo se ima posebna pocit.Se veruva deka Svetecot e tuka i gleda i slusa se.Pri doaganjeto sekoj od vernicite donesuva po nekoj podarok na manastirot,za zdravje.

Po pristignuvanjeto i pozdravot,voobiacen e kratok odmor,koj sekako e potreben po napornoto iskacuvanje na golemata visocina.Odmorot najcesto se koristi vo dvizenje,od ljubopitnost vednas da se pogledne manastirot,vizuelno da se proverii vo kakva sostojba se naoga,kako i nabrzina nostalgicno da se pogledne okolinata.

Po kratkiot odmor se pristapuva kon podgotovkata na manastirot.Se pregleduva vo kakva sostojba se dvete crkvi.Se pristapuva kon otklucuvanje na crkvite.Toa go pravat dve razlicni lica,koi imaat posebni molbi sprema Svetecot.Samoto otvaranje se vrsi na toj nacin sto liceto se prekrstuva i se poklonuva pred vratata do zemja,pristo se upatuvaa posebnata molba.Ova dejstvie se povtoruva tri pati,potoa se otklucuvaa crkvata.

Istoto dejstvie se povtoruva pred dvete crkvi.Se veruva deka upatenite molbi do Svetitelot pri otvorianjeto na crkvata se ispolnuvaat.

Potoa se pristapuva kon ureduvanje na crkvite i inventarot,pri sto sekoe dejstvie se vrsi so posebno vnimanie kon sekoj predmet.

Po ureduvanjeto na 25 juli (po star stil,7 avgust po nov stil),vecerta crkvite se zaklucuvaa i povtorno se otklucuvaa naredniot den 26 juli (po star stil, 8 avgust po nov stil).

Vo popladnevnite casovi na 26 juli (8 avgust po nov stil) se plete venec,od svezo cvejke,proprateno so peenje na pesna posvetena na Svetecot.Koga venecot e ispleten,site prisutni pominuvaat pod nego.

Potoa se postavuva nad vlezna vrata,kade ostanuva do krajot na proslavata,a i ponatamu do slednata proslava.Postapkata se povtoruva pred dvete crkvi.

So poseben pocit se pristapuva kon cistenje na ikonite,kandilata i drugi inventar.Ikonite detalno se pribisuvaat i se vrakaat na svoeto mesto.Zamena na mestata ne e dozvolena.Kandilata isto taka,se cistat generalno.Se prekrivaat vo voda,se polnat so maslo,se stava nov fitil i se vrakaat na svoeto mesto.Zamena isto taka ne e dozvolena.

Palenjeno na kandilata se vrsi po točno utvrden redosled,pocnuvajki od desno kon levo. Detalno se cisti i drugi inventar sto se naoga vo sredniot del na crkvata. Vodecka uloga vo pripremata na crkvite i inventarot imat sestrite Bozana i Petkana Tontevi.

Vo popladnevnite casovi na 26 juli (po star stil,8 avgust po nov stil),brojot na gostite se zgolemuva,pa proslavata na praznikot zapocnuva so vecerna liturgija bogoslužena od parohiskiot sveštenik otec Vesko Laposki.Liturgijata se odrzuva vo dvete crkvi.Na liturgiite prisustvuvaat najgolem broj od prisutnite zeni,a mazite mnogu retko,odnosno vo mnogu mal broj.Cesti se ukazuvanjata na parohiskiot sveštenik deka nositel na verata voopto i vo semejstvoto treba da bide mazot,deka treba da se pristustvuva na liturgijata,megutoa ostanuva se po staro.Vo mariovo,najgolemiot del od verskite obicai se prepusteni na zenite.Takvata tradicija verojatno se dolzi na nacinot na ziveenje niz vekovite.Mazite pretežno se zanimavale so stocarstvo,zaradi sto podolg period bile odsutni od kujkata.Zenata se grizela za kujkata i verskite obicai.

Po otsluzuvanje na vecernata liturgija,zapocnuva narodna veselba.Vo sostav na veselbata se posluzuva vecera od domakinot na proslavata,a blagoslovena od sveštenikot.

Domakinot na proslavata se izbira na krajot na liturgijata na 27 juli (po star stil,9 avgust po nov stil) od prijavenite lica,a za narednata proslava,idnata godina.Za domakini se prijavuvaat lica koi imaat nekoja posebna molba do Svetitelot,kako sto se za licno zdravje ili na nekoj clen prijavuvaat lica koi imaat nekoja posebna molba do Svetitelot,kako sto se za licno zdravje ili na nekoj clen na semejstvoto,ili nekoja druga posebna molba,od cista verba i pocit sprema Svetitelot.

Vecerata se svaka kako kujkna ili licna slava na domakinot,pa prisutnite gosti na manastirot se i gosti na domakinot.Pokraj vecerata domakinot gi obezbeduva i potrebnite raboti za otsluzuvanje na liturgija vecerta i naredniot den.

Eden del od gostite ostanuvaat budni cela nok,pa zatoa i zatoa i crkvite ostanuvaat otkluceni i otvoreni. Na denot na proslavata se sobiraat najgolemiot broj na gosti.Postapkata pri doaganjeno e ista kako sto napred e opisano.

Se donesuvaat podaroci od sekoj gostin.Podarocite se ostavaat vo crkvata od sekoj gostin.Podarocite se ostavaat vo crkvata pred ikonite.Ako podarokot e ziva stoka,najcesto jagne,se donesuva pred juznata vrata,se vrta ednas okolu crkvata,potoa se ostava kaj malata crkva.Donesenite jagninja se za rucek ili se prodavaat na licitacijata.

Na denot na slavata,se sluzi liturgija vo dvete crkvi ,a navedenoto za prisustvoto na liturgijata ,vazi i za denot na proslavata.Prisustvuvaat najgolem broj zeni,mazi mnogu malku.

Narodnata veselba e posle odrzanata liturgija,a potoa se odrzuva javna licitacija na koja se prodavaat donesenite podaroci,koja ja sproveduva crkovniot odbor.Kupenite predmeti se cuvaat i upotrebuvaat so posebna pocit i vnimanie.Sobranite pari se trosat strogo namenski,za izgradba i odrzuvanje na manastirot.

Na manastirot se podgotvuva rucek vo manastirskata kujna.Za rucek voobicaeno se prigotvuva corba so jagnesko meso,oriz i kompir,a ako slavata se paga vo posen den,rucekot e najcesto posen grav.Posle završenata licitacija,rucekot go blagoslovuva sveštenikot,koj potoa se deli na prisutnite gosti.Spored veruvanje,od prigotveniost rucek treba da rucaat site prisutni gosti,za zdravje na sekoj poedinec.Za onie gosti koi ne donele svoi sadovi za rucek ili nemaat leb se obezbeduva od manastirot.Pred 1985 godina,manastirot nemase pribor za jadenje na gostite,pa onie gosti koi nema pribor,ne mozea da se posluzat so rucek.

So završevanje na ručekot, završeva i proslavata. Manastir se sreduva, kako se bi se ostavilo se čisto i sredeno za naredna proslava. Pogolemi broj gosti posle proslavata odat vo s. Polciste kade se prodolzuva so slavata najprvin vo crkvata Sv. Spas, kade se prigotvuva ruček, a potoa vo seloto, kako selska slava.

Megu selata Polciste, Vitoliste i Besiste postoji podelba za prodolzuvanje na proslavite. Taka posle proslavata na manastir posveten na Sveti Prorok Ilija na 20 Juli (po star stil, vtori avgust nov stil), proslavata se prodolzuva vo s. vitoliste, posle proslavata na manastir posveten na Sveta Predobna Macenica Petka, na 26 juli (po star stil osmi avgust po osmi avgust nov stil) slavata prodolzuva vo s. Besiste, i posle proslavata na manastir Sveti Velikomacenic Pantelejmon, vo s. Polciste.

Malata Crkva

Ikonostasot od pomladata crkva

ODRZUVANJE NA MANASTIROT

Crkvata bila izgradena okolu 1938 godina i do 1985 godina izgradena e sega pomalata crkva i osvetena istata godina.

Posle 1985 godina mozeme da receme deka manastirost dozivuva podem.Postojano nesto se gradi.Se trgnalo so izgradba na novi objekti,neophodno potrebni za manastirost.

Podgotovkata na manastirskiost rucek i vecera se vrsese vo edna,da ja nareceme polu-pestera,juzno od manastirost za okolu 100 metri.Takvata "kujna" ne bese zastitena nitu od dozd nitu od veter.Na toa mesto sega e izgradena zidana i pokriena kujna.

Vo kujnata ima doneseno poseben sporet na koj moze da stavat dva kazani ili kotli za pravenje na rucekot,kako i za drugi mali sadovi za zaprski.Vo kujnata ima i raftovi na koi moze da se cuva pribor dodeka se prigotvuva rucekot.

Po kujnata se pristapilo kon izgradba na drugi objekti potrebni za manastirost.Izgradeni se prostorii pred juznata vrata na manastirost za okolu 10 metri.

Vo ovie prostorii ima magacin za inventar,so dimenzii 4 x 2 metri.Tuka se cuvaat sadovite na manastirost,postelnina i drugi raboti.Izgradena e kujna za sekojdnevno prigotvuvanje na jadenje,so dimenzii 4 x 4 metri.

Do ovaa prostorija ima izgradeno trpezarija so dimenzii 8 x 4 metri.Taa se koristi za posluzuvanje na vecera,kako i za smestuvanje na gostite za prenokevanje ili pri losite vremenski uslovi.Do nea vo redot ima uste edna mala prostorija so dimenzii 2 x 2 metri koja se koristi kako prodavnica za sveki.Za izgradbata na ovie prostorii,inicijatori i glavni organizatori se Karanfila i Milan Gogovski od s.Polciste.Kako majstori svoj golem pridones Lado Gogovski (Pozarski),Milan Gogovski,strike na gore navedeniot Milan,Jovan Roskovski,Blaze Pozarski,Jovan Kosevski i drugi.

Eden od golemite problem vo manastirost bese i nemanjeto na struja.Ovoj Problem e razresen vo 1991 godina,so kupuvanje na agregat od manastirost Sv.Prorok Ilija vo s.Dren.

Kupuvanjeto na agregatot i nosenjeto so vozilo do podnozjeto bese polesniost del od rabotata.Potoa nastanuvaat problem koi mozat da se sovladaat samo so golema verba vo Gospod Isus Hristos i Svetitelot.

Patot do vrvot vodese samo po tesni kozji pateki,so planinska treva koja e lesno lizgava,a strminata e preku 80%.Agregatot e tezok okolu 850 kg.Iznesuvanjeto e organizirano taka sto agregatot e rasklopen na dva dela,vrzan za greda i nosen od 12 lica.Tuka se vloženi nadcovecki napori,koi zaslužuvaat priznanie i pocit.Sekoja greska na bilo koj poedinec,moze da bide kobna.Agregatot e smesten juzno od pomalata crkvicka tezok okolu 850 kilogrami.Iznesuvanjeto e organizirano taka sto agregatot e rasklopen na dva dela,vrzan za greda i nosen od 12 lica.Tuka se vloženi nadcovecki napori,koi zaslužuvaat priznanie i pocit.Sekoja greska na bilo koj poedinec,moze da bide kobna.Agregatot e smesten juzno od pomalata crkvicka,izgradena e i prostorija vo koja se cuva.

Organizatori na ovaa akcija se Milan Gogovski,Kalin Caposki,Jovan Kjosovski,Kole Joleski i dr.

Treba da se napomene deka site dosega spomenati objekti se gradeni so gradezen material : blokovi,pesok,var,voda i dr.,donesen so maski i na race na vernicite.Nemanjeto na pat bese eden od glavnite problemi na vernicite za da mozat da doagaat na manastirost,a i da gradat.Zatoa vo 1996 godina,potocno od 5 do 19 oktombri,po nesebicno zalaganje i odrekuvanje na vernicite probien e patot do manastirost.Za izgradbata na patot najzaslužni se Kalin Caposki,Jovan Kjosovski,Kole Joleski,Bino Runeski,Panto Lazoski,Petko Tonteski,Velko Besoski,Aleksa Ceselkoski i Bozana Tonteska,site od s.Manastir.Ponatamu Toni Nikoloski od Prilep,Boris Lasoski od

s.Besiste,rabotnik so bulldozer,Riste Sekulov od s.Besiste i Petko Palenzo od s. Polciste I negoviot sin Dimche ,miner i mnogu drugi koi pomognale za izgradbata na patot na koj bilo nacin.

Po izgradbata na patot,vernicate – graditeli na manastiroto ne miruvaat.Sega e zapocnata izgradba na nova trpezarija so dimenzii 10 x 19 metri,koja e izgradena do ploca. So izgradbata na ovoj object na manastiroto ke se dobie edna golema prostorija,koja mozeme da ja nareceme manastirski konak.

Kakos to e izneseno na manastiroto postojano nesto se gradi i dograduva,za sto golem pridones imaat veke naprad navedenite lica,cij trud i samopregor zasluzuva da se zapise.Megutoa,golem pridones imaat i site onie koi ovde ne se spomenati,verojatno slucajno ispusteni,a dale golem pridones za izgradbata i odrzuvanjeto na manastiroto,kako i onie koi pomognale vo izgradbata vo izgradbata na manastiroto,kako i onie koi pomognale za izgradbata na patot na bilo koj nacin.Po izgradbata na patot,vernicate – graditeli na manastiroto ne miruvaat .Sega e zapocnata izgradba na nova trpezarija so dimenzii 10 x 19 metri,koja e izgradena do ploca.So izgradbata na ovoj objekt ke se dobie golema prostorija,koja mozeme da ja nareceme manastirski konak.

Kako sto e izneseno na manastiroto postojano nesto se gradi i dograduva,za sto golem pridones imaat veke napred navedenite lica cij trud i samopregor zasluzuva da se zapise.Megutoa,golem pridones imaat i site onie koi ovde ne se spomenati,verojatno slucajno ispusteni,a dale golem pridones za izgradbata i odrzuvanjeto na manastiroto na bilo koj nacin.Toa se onie vernici koi dosle na manastiroto i zapalile barem edna sveka,ili dale svoj paricen pridones vo bilo koj iznos ili na bilo koj nacin pomognale vo izgradbata na objektite na manastiroto.Na nespomenatite im se izvinuvam i gi molam da mi prostat.

Ovde treba da se spomnat i golem broj vernici koi ziveat vo evropskite i prekuokeanskite zemji,koi mnogu cesto sobiraat paricni prilozii i isprakaat do Crkovniot odbor i go pomagaat gradenjeto i odrzuvanjeto na manastiroto.Organizatori na vakvi prilozii najcesto se Panto i Riste geleski i Trajko Pazeski od s.Polciste,a ziveat vo Avstralija.

Na krajot smetam za potrebno da gi navedam clenovite na segasniot Crkoven odbor,toa se: Alekso Ceselovski,Kalin Caposki,Jovan Koseski,Panto Lazovski,Bino Runeski,Kole Joleski,Velko Besoski,Pejo Todeski,Risto Gogoski i Petko Tonteski.

BELESKA ZA AVTOROT

Dimitrija Atanasovski e roden vo seloto Polciste vo 1952 godina. Raboti kako advokat so postojano mesto na ziveenje vo Skopje. Prezentiral animirtal Palenzo Petko Dimce po poteklo od dedot Riste .Tatko Petko rodum od Polciste a zivee vo Bitola Kontakt .Braka Mingovi br 18 .p.fax.52 www.palenzo.mk
www.familypalenzo.com.mk palenzo@t-home.mk www.macedonian-family.mk www.makedonski-familii.mk